

P9_TA(2023)0464

Situace dětí zbavených osobní svobody ve světě**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. prosince 2023 o situaci dětí zbavených osobní svobody ve světě (2022/2197(INI))**

(C/2024/4168)

Evropský parlament,

- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989, zejména na čl. 37 písm. b) a článek 40 úmluvy a na její opční protokoly,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením ze dne 13. prosince 2006 a její opční protokol,
- s ohledem na pokyny OSN o alternativní péči o děti ze dne 18. prosince 2009,
- s ohledem na Souhrn zásad OSN na ochranu všech zadržovaných či vězněných osob ze dne 9. prosince 1988,
- s ohledem na Pravidla OSN pro ochranu mladistvých zbavených svobody („pravidla z Havany“) ze dne 14. prosince 1990,
- s ohledem na Standardní minimální pravidla OSN pro výkon soudnictví za účasti mladistvých („pravidla z Peking“) ze dne 29. listopadu 1985, Obecné zásady OSN pro předcházení trestné činnosti mladistvých („rijádkové pokyny“) ze dne 14. prosince 1990, Standardní minimální pravidla OSN pro nevazební opatření („tokijská pravidla“) ze dne 14. prosince 1990, Pokyny pro opatření týkající se dětí v systému trestního soudnictví („vídeňské pokyny“) ze dne 21. července 1997 a na Standardní minimální pravidla OSN pro zacházení s vězni („pravidla Nelsona Mandely“) ze dne 17. prosince 2015,
- s ohledem na společnou obecnou připomínku č. 4 (2017) Výboru pro ochranu práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin a na společnou obecnou připomínku č. 23 (2017) Výboru pro práva dítěte o státních závazcích týkajících se lidských práv dětí v kontextu mezinárodní migrace v zemích původu, tranzitu, určení a návratu,
- s ohledem na obecné připomínky Výboru OSN pro práva dítěte, a zejména na obecnou připomínku č. 24 (2019) o právech dětí v soudním systému ve věcech mládeže,
- s ohledem na globální pakt OSN o bezpečné, řízené a legální migraci ze dne 19. prosince 2018, a zejména na jeho cíl 13 písm. h), a globální pakt OSN o uprchlících ze dne 17. prosince 2018,
- s ohledem na globální studii OSN o dětech zbavených osobní svobody ze dne 11. července 2019,
- s ohledem na rezoluci OSN „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“, kterou Valné shromáždění přijalo dne 25. září 2015,
- s ohledem na zprávu Rozvojového programu OSN z dubna 2021 nazvanou „Nikoho nenechat pozadu: Dopad onemocnění COVID-19 na cíle udržitelného rozvoje“,
- s ohledem na strategii pro ochranu dětí organizace UNICEF (2021–2030), její strategický plán (2022–2025) a agendu „Nové pojetí spravedlnosti pro děti“ (2021–2030),
- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, zejména na čl. 3 odst. 5 a článek 21 této smlouvy,

- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech, a zejména na článek 8 této úmluvy,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, zejména na článek 14,
- s ohledem na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937, který dne 23. února 2022 předložila Komise (COM(2022)0071),
- s ohledem na doporučení Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec(2018)5 členským státům ohledně dětí s rodiči ve vazbě přijaté dne 4. dubna 2018,
- s ohledem na obecné zásady EU v oblasti prosazování a ochrany práv dítěte ze dne 6. března 2017,
- s ohledem na doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti ⁽¹⁾,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. března 2021 nazvané „Strategie EU pro práva dítěte“ (COM(2021)0142),
- s ohledem na závěry Rady ze dne 9. června 2022 o Strategii EU pro práva dítěte,
- s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 25. března 2020 nazvané „Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024“ (JOIN(2020)0005),
- s ohledem na Africkou chartu práv a blaha dítěte ze dne 11. července 1990,
- s ohledem na Chartu Organizace amerických států z roku 1948, zejména na její článek 49,
- s ohledem na Africkou chartu lidských práv a práv národů ze dne 27. června 1981, a zejména na její články 17 a 25,
- s ohledem na Deklaraci lidských práv Sdružení národů jihovýchodní Asie ze dne 19. listopadu 2012, zejména na její článek 31,
- s ohledem na společné prohlášení Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) ze dne 4. května 2023 o zprávě zpravodajů v rámci moskevského mechanismu OBSE o násilném přesunu nebo deportaci ukrajinských dětí,
- s ohledem na zprávu generálního tajemníka OSN ze dne 5. června 2023 o dětech a ozbrojených konfliktech,
- s ohledem na své usnesení ze dne 26. listopadu 2019 o právech dětí u příležitosti 30. výročí Úmluvy OSN o právech dítěte ⁽²⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. března 2021 o právech dítěte s ohledem na strategii EU pro práva dítěte ⁽³⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 3. května 2022 „Na cestě ke strategii EU na podporu vzdělávání dětí na celém světě: zmírňování dopadu pandemie COVID-19“ ⁽⁴⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. dubna 2022 o ochraně EU poskytované dětem a mladým lidem prchajícím před válkou na Ukrajině ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14.

⁽²⁾ Úř. věst. C 232, 16.6.2021, s. 2.

⁽³⁾ Úř. věst. C 474, 24.11.2021, s. 146.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 44.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 434, 15.11.2022, s. 50.

- s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2022 o porušování lidských práv v souvislosti s nucenou deportací ukrajinských civilistů do Ruska a s nucenou adopcí ukrajinských dětí v této zemi ⁽⁶⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 15. června 2023 o mučení a trestním stíhání ukrajinských nezletilých osob Tyhrana Ohanesjana a Mykyty Chanchanova Ruskou federací ⁽⁷⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2022 o situaci v oblasti lidských práv v Sin-ťiang, včetně sin-ťiangských policejních spisů ⁽⁸⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 3. května 2022 o pronásledování menšin z důvodu náboženského přesvědčení nebo vyznání ⁽⁹⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2022 o boji proti beztrestnosti pachatelů válečných zločinů na Ukrajině ⁽¹⁰⁾,
 - s ohledem na rezoluci Rady Evropy CM/Res(2023)3, kterou se zavádí rozšířená dílčí dohoda o rejstříku škod způsobených agresí Ruské federace vůči Ukrajině,
 - s ohledem na prohlášení Rady Evropy z Reykjavíku „Společně za našimi hodnotami“, které bylo přijato na jejím čtvrtém summitu hlav stát a vlád konaném ve dnech 16.–17. května 2023,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9–0371/2023),
- A. vzhledem k tomu, že podle článku 1 Úmluvy OSN o právech dítěte „se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší 18 let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve“; vzhledem k tomu, že dítě je především dítětem bez ohledu na etnický původ, pohlaví, státní příslušnost, náboženské vyznání, sociální a ekonomické zázemí, schopnosti, migrační nebo pobytový status či případné tělesné postižení; vzhledem k tomu, že každé dítě potřebuje zvláštní ochranu a má nárok na všechna práva zakotvená v Úmluvě OSN o právech dítěte;
- B. vzhledem k tomu, že za zbavení osobní svobody se považuje jakákoli forma zajištění, zadržování nebo věznění osoby proti její vůli nebo umístění dítěte do veřejného či soukromého zajišťovacího zařízení, z něhož dítě nemůže svobodně odejít, na příkaz soudního, správního nebo jiného veřejného orgánu nebo do zařízení spadajícího pod některý takový orgán nebo zločineckou či teroristickou organizaci;
- C. vzhledem k tomu, že věková hranice pro trestní odpovědnost se mezi státy liší; vzhledem k tomu, že globální studie OSN o dětech zbavených osobní svobody doporučuje jako minimální věk trestní odpovědnosti nejméně 14 let; vzhledem k tomu, že Výbor pro práva dítěte v obecné připomínce č. 10 doporučil, aby minimální věková hranice pro trestní odpovědnost nebyla nižší než 12 let;
- D. vzhledem k tomu, že svévolné zbavení osobní svobody je zakázáno, že zatčení a zadržování osob nesmí být zjevně nepřiměřené, nespravedlivé nebo nepředvídatelné a že konkrétní způsob zatčení nesmí být diskriminační;
- E. vzhledem k tomu, že pokud se státní orgány rozhodnou zadržet děti, mají pozitivní povinnost zajistit, aby tyto děti mohly požívat práva zakotvená v Úmluvě OSN o právech dítěte; vzhledem k tomu, že čl. 10 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech stanoví, že se všemi osobami zbavenými osobní svobody musí být zacházeno lidsky a s ohledem na přirozenou důstojnost lidské bytosti;
- F. vzhledem k tomu, že mezi „děti zbavené osobní svobody“ patří děti zbavené svobody při výkonu spravedlnosti, z důvodů souvisejících s migrací, děti držené v ústavech, včetně ústavů pro děti se zdravotním postižením, ve věznicích s jejich primárními pečujícími osobami nebo děti zbavené svobody v souvislosti s ozbrojenými konflikty a z důvodů národní bezpečnosti; vzhledem k tomu, že souhlas rodičů nebo samotného dítěte neurčuje, zda dítě je, či není zbaveno osobní svobody;

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 67.

⁽⁷⁾ Přijaté texty, P9_TA(2023)0240.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 96.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 33.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 479, 16.12.2022, s. 68.

- G. vzhledem k tomu, že podle čl. 37 písm. b) Úmluvy OSN o právech dítěte by mělo být zbavení osobní svobody dětí používáno pouze jako krajní opatření, na nejkratší nutnou dobu, mělo by být omezeno na výjimečné případy a mělo by podléhat přezkumu; vzhledem k tomu, že obecná připomínka č. 24 Výboru pro práva dítěte uvádí, že výjimky by měly být možné pouze v případě skutečného ohrožení veřejného zdraví a bezpečnosti, avšak zkušenosti z pandemie COVID-19 ukázaly, že tyto výjimky byly možná využívány nadměrně;
- H. vzhledem k tomu, že v globální studii OSN o dětech zbavených svobody se uvádí, že pokud jsou děti zbaveny osobní svobody, jedná se o formu strukturálního násilí; vzhledem k tomu, že státy se v Agendě 2030 zavázaly k ukončení všech forem násilí páchaného na dětech;
- I. vzhledem k tomu, že zbavení dítěte osobní svobody jako trest za např. jeho sexuální orientaci nebo genderovou identitu nebo jako odplata ve jménu takzvané cti nemůže nikdy splnit vysoký standard krajního opatření podle čl. 37 písm. b) Úmluvy o právech dítěte a nikdy není v zájmu dítěte;
- J. vzhledem k tomu, že „děti zbavenými osobní svobody při výkonu spravedlnosti“ se rozumí děti zadržené policií, děti ve vyšetřovací vazbě, děti ve vazbě v době konání soudního řízení a děti odsouzené;
- K. vzhledem k tomu, že „děti žijícími ve věznících se svými primárními pečujícími osobami“ se rozumí děti, které žijí se zadrženou nebo uvězněnou primární pečující osobou a které jsou de facto zbaveny osobní svobody;
- L. vzhledem k tomu, že „děti zbavenými osobní svobody z důvodů souvisejících s migrací“ se rozumí jakákoli situace, kdy je dítě zbaveno osobní svobody z důvodů souvisejících s jeho migračním statutem nebo migračním statutem jeho rodičů bez ohledu na označení a uvedený důvod nebo název zařízení či místa, kde je dítě internováno; vzhledem k tomu, že děti bez doprovodu a děti odloučené od rodiny by neměly být zbavovány osobní svobody a jejich zajištění nelze odůvodnit pouze skutečností, že jsou bez doprovodu nebo odloučeny od rodiny, nebo migračním či pobytovým statutem či jeho absencí;
- M. vzhledem k tomu, že podle několika zpráv, zejména podle pracovního dokumentu UNICEF o alternativních opatřeních k zadržení nezletilých přistěhovalců z února 2019, se ustanovení o zadržování dětí uvedená (jakožto „krajní opatření“) v Úmluvě o právech dítěte nevztahují na imigrační řízení, a proto jimi nelze ospravedlňovat zadržování dětí z důvodů souvisejících s přistěhovalectvím; vzhledem k tomu, že v tomto kontextu jsou mimořádně ohroženy děti bez doprovodu nebo děti odloučené od rodiny; zdůrazňuje, že OSN v globální studii o dětech zbavených svobody doporučuje, aby internace dětí v souvislosti s migrací byla ve všech případech zakázána;
- N. vzhledem k tomu, že děti by neměly být zadržovány z důvodů souvisejících s migrací; vzhledem k tomu, že děti by neměly být zadržovány v uzavřených migračních střediscích bez možnosti je opustit, neboť migrace není trestným činem, a proto není důvod k opatřením, která jsou používána v případě pachatelů trestných činů; vzhledem k tomu, že v globální studii OSN o dětech zbavených osobní svobody se uvádí, že internace dětí v kontextu migrace poškozuje jejich tělesné a duševní zdraví bez ohledu na podmínky zadržování a vystavuje je riziku zneužívání a pohlavního vykořisťování;
- O. vzhledem k tomu, že některé země používají vůči EU migraci jako prostředek k prosazování svých politických zájmů, zneužívají humanitární situaci a zejména tak ubližují dětem;
- P. vzhledem k tomu, že „děti zbavenými osobní svobody v ústavech“ se rozumí děti, včetně dětí se zdravotním postižením, které jsou odloučeny od svých rodin a zbaveny osobní svobody v ústavech a které z různých důvodů nemohou dle libosti odejít;
- Q. vzhledem k tomu, že „děti zbavenými osobní svobody v souvislosti s ozbrojeným konfliktem“ se rozumí děti, které byly naverbovány nebo přinuceny ozbrojenými silami a ozbrojenými skupinami, aby sloužily například jako bojovníci, strážci, zvědové, poslové či kuchaři, včetně pohlavně vykořisťovaných dětí; vzhledem k tomu, že ozbrojené skupiny a teroristické organizace verbují do svých řad děti, poté je zbaví osobní svobody a ideologicky je vyškolí, aby zajistily konzistentní a jednotné politické názory; vzhledem k tomu, že tyto organizace se zaměřují na velmi malé děti a využívají je v bojích v přední linii;
- R. vzhledem k tomu, že článek 38 Úmluvy o právech dítěte a dodatkový protokol k Ženevským úmluvám zakazují státům a ozbrojeným skupinám verbovat děti mladší 15 let do ozbrojených složek a nasazovat je do nepřátelských akcí; vzhledem k tomu, že právo v oblasti lidských práv stanoví 18 let jako minimální zákonný věk pro nábor v ozbrojených konfliktech; vzhledem k tomu, že nábor dětí mladších 15 let státy nebo ozbrojenými skupinami je podle Římského statutu považován za válečný zločin;

- S. vzhledem k tomu, že řada zemí po celém světě nadále popravuje vězně za zločiny, které údajně spáchali před dosažením 18. roku života;
- T. vzhledem k tomu, že „děti zbavenými osobní svobody z důvodů národní bezpečnosti“ se rozumí děti naverbované teroristy nebo ozbrojenými skupinami nebo děti, které byly podle vnitrostátních právních předpisů o národní bezpečnosti obviněny kvůli uplatňování svého práva na shromažďování a sdružování, například během protestů; vzhledem k tomu, že podle globální studie OSN o dětech zbavených osobní svobody přijala převážná většina států nové právní předpisy pro boj proti terorismu nebo je novelizovala tak, že jejich oblast působnosti je často rozšířena způsobem, který má negativní dopad na děti; vzhledem k tomu, že v důsledku těchto opatření dětem hrozí větší riziko, že budou zbaveny osobní svobody za údajné ohrožení národní bezpečnosti; vzhledem k tomu, že některé zpravodajské a bezpečnostní složky údajně zadržované nezletilé demonstranty krutě mučí a že se na nich dopouští i znásilnění a jiného sexuálního násilí, aby je potrestaly a ponížily a odradily je od zapojení do protestů;
- U. vzhledem k tomu, že dítě v konfliktu se zákonem je kterékoli dítě, které přijde do styku s donucovacími orgány, protože údajně porušilo trestní právo, bylo z tohoto porušení obviněno nebo usvědčeno;
- V. vzhledem k tomu, že soudní systém pro děti a mladistvé zahrnuje právní předpisy, normy, standardy, pokyny, politiky, postupy, mechanismy, ustanovení, instituce a subjekty, které se specificky vztahují na děti v konfliktu se zákonem, které dosáhly minimální věkové hranice trestní odpovědnosti nebo ji překročily;
- W. vzhledem k tomu, že děti, které v době spáchání trestného činu nedosáhly minimální věkové hranice trestní odpovědnosti, nemohou být při trestních řízeních pokládány za odpovědné; vzhledem k tomu, že děti, které v době spáchání trestného činu dosáhly minimální věkové hranice trestní odpovědnosti, ale které jsou mladší 18 let, mohou být v plném souladu s Úmluvou o právech dítěte formálně obviněny a podrobeny soudnímu řízení pro mladistvé, což obnáší i zbavení osobní svobody;
- X. vzhledem k tomu, že děti se dostávají do styku s justicí z mnoha důvodů – jako oběti nebo pozůstalí, jako svědci, jako obvinění, jako zúčastněná strana nebo v případech, kdy je zapotřebí zasáhnout, aby pro ně byla zajištěna řádná péče, ochrana, zdraví a blaho;
- Y. vzhledem k tomu, že přístup dětí ke spravedlnosti se týká všech soudních a správních řízení, která mají dopad na děti, včetně zvykových a náboženských justičních mechanismů, alternativních řešení sporů a kvazisoudních mechanismů, a vztahuje se na ústavní, trestní, občanské, veřejné, soukromé, správní a vojenské právo na vnitrostátní i mezinárodní úrovni;
- Z. vzhledem k tomu, že při všech rozhodnutích týkajících se dítěte musí být prvořadým hlediskem nejlepší zájem dítěte, včetně rozhodnutí o tom, zda má být zbaveno osobní svobody, zároveň však nesmí být činy dětí s trestněprávními důsledky nikdy přehlíženy; vzhledem k tomu, že zásadu nejlepšího zájmu dítěte musí posoudit příslušné orgány, přičemž tato zásada vyžaduje, aby prioritou bylo opětovné začlenění dětí, které spáchaly trestný čin, do společnosti; vzhledem k tomu, že děti by tudíž měly být podporovány, aby se dokázaly ujmout konstruktivní role ve společnosti;
- AA. vzhledem k tomu, že právo na vzdělání je základním lidským právem; vzhledem k tomu, že podle celosvětových odhadů vynechává 244 milionů dětí a mladých lidí školní docházku ze sociálních, ekonomických a kulturních důvodů; vzhledem k tomu, že zejména v rozvojových zemích je pravděpodobnější, že přístup ke vzdělání bude odepřen spíše dívkám, což významně omezuje jejich osobní svobodu a snižuje jejich šance na stejné výchozí podmínky pro vstup do dospělosti, jako mají chlapci;
- AB. vzhledem k tomu, že přístup ke spravedlnosti vyžaduje právní posílení postavení každého dítěte a musí zohledňovat jeho věk, vyspělost a schopnost vývoje;
- AC. vzhledem k tomu, že odklon v trestním řízení je podmíněné nasměrování dětí, které jsou v konfliktu se zákonem, od formálního soudního řízení k jinému způsobu řešení problému, které tak mnoho případů umožní řešit mimosoudním orgánům, čímž se zabrání negativním dopadům formálního soudního řízení, jako je stigma z odsouzení a zápisu v rejstříku trestů, za předpokladu, že budou plně dodržována lidská práva a právní záruky;
- AD. vzhledem k tomu, že globální studie OSN o dětech zbavených osobní svobody zveřejněná v červenci 2019 je chválná a představuje významný milník ve zviditelňování dětí zbavených osobní svobody a překonávání jejich zranitelnosti, stigmatizace a sociálního vyloučení;
- AE. vzhledem k tomu, že podle globální studie OSN je celosvětově zbaveno osobní svobody více než 7 milionů ⁽¹⁾ dětí;

⁽¹⁾ Všechny výše uvedené údaje pochází z globální studie OSN o dětech zbavených osobní svobody.

- AF. vzhledem k tomu, že podle globální studie OSN ze všech dětí zbavených osobní svobody představují asi 94 % chlapci a 6 % dívky a přibližně 5,4 milionu dětí je umístěno v ústavech, které jsou pro děti a jejich vývoj ze své podstaty škodlivé; vzhledem k tomu, že přibližně 1,4 milionu dětí je zadržováno policií nebo se nachází ve vazbě a ve věznicích;
- AG. vzhledem k tomu, že nejméně 330 000 dětí je zadržováno z důvodů souvisejících s migrací, ať už jsou bez doprovodu, nebo jsou zadržovány společně se svými rodinami; vzhledem k tomu, že minimálně 19 000 dětí žije se svými primárními pečujícími osobami, téměř výlučně s matkami, ve věznicích;
- AH. vzhledem k tomu, že v současné době je v souvislosti s ozbrojenými konflikty zadržováno 35 000 dětí a nejméně desítky tisíc dětí byly násilně deportovány, odděleny od svých rodin nebo osvojeny; vzhledem k tomu, že jen v roce 2022 bylo 2 496 dětí zbaveno osobní svobody z důvodu skutečné nebo údajné spolupráce se stranami konfliktů, včetně ozbrojených skupin a teroristických organizací; vzhledem k tomu, že minimálně 1 500 dětí je v současné době zadržováno z důvodů národní bezpečnosti v zemích bez konfliktu, mimo jiné za účast na pokojných protestech, vyjadřování politických názorů na internetu, zapojení do zakázaných politických skupin a aktivit gangů; vzhledem k tomu, že v některých zemích konfliktu, v nichž je podle celosvětové studie OSN míra zadržování dětí nejvyšší, se podařilo počet zadržovaných dětí výrazně snížit, zatímco v jiných případech se počet zadržovaných dětí ještě zvýšil; vzhledem k tomu, že během konfliktů se děti rodí matkám, které bojují na frontě a zůstávají v zajateckých táborech; vzhledem k tomu, že podle UNICEF bylo na začátku roku 2020 nuceno k práci přibližně 160 milionů dětí;
- AI. vzhledem k tomu, že ruské orgány se i nadále úmyslně zaměřují na ukrajinské děti a utlačují je; vzhledem k tomu, že podle ukrajinské platformy Děti války zemřelo v důsledku ruské invaze nejméně 488 ukrajinských dětí, nejméně 1 016 jich bylo zraněno, přibližně 19 500 deportováno do Ruska a 3 924 dětí je pohřešováno;
- AJ. vzhledem k tomu, že zbavení osobní svobody dětí z důvodu vyjádření přesvědčení, politických názorů nebo účasti na demonstracích a shromážděních je porušením práva na vyjádření názoru, na které má každé dítě nárok podle článků 12 a 13 Úmluvy OSN o právech dítěte; vzhledem k tomu, že s dětmi zadržovanými z politických důvodů je často nakládáno jako s dospělými, dokonce bývají umísťovány do stejných věznic jako dospělí a vztahují se na ně stejná pravidla a postupy;
- AK. vzhledem k tomu, že bezpočet dětí se nachází v nelidských podmínkách a v zařízeních pro dospělé, což je jasným porušením jejich lidských práv; vzhledem k tomu, že vazební zařízení bývají přeplněná, neoddělují děti od dospělých nebo dívky od chlapců, systematicky narušují soukromí, dětem a mládeži neposkytují psychosociální podporu, znemožňují jim kontakt s rodinou a okolním světem a nezajišťují dostatečný přístup ke vzdělání, zdravotní péči, volnočasovým a kulturním aktivitám; vzhledem k tomu, že děti zbavené osobní svobody jsou obětmi dalšího porušování lidských práv, jako je násilí, znásilnění a sexuální útoky, mučení a kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání;
- AL. vzhledem k tomu, že Výbor pro práva dítěte v obecné připomínce č. 24 uvádí, že některé děti se zdravotním postižením by neměly spadat do soudního systému ve věcech mládeže, a to ani v případě, že dosáhly minimální věkové hranice trestní odpovědnosti; vzhledem k tomu, že článek 14 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením stanoví, že zdravotního postižení nesmí v žádném případě ospravedlňovat zbavení osobní svobody; vzhledem k tomu, že Výbor pro práva dítěte v obecné připomínce č. 24 uvádí, že dětem se zdravotním postižením by mělo být poskytnuto ubytování, což může zahrnovat fyzický přístup do soudních a jiných budov, podporu pro děti s psychosociálním postižením, pomoc při komunikaci a čtení dokumentů; vzhledem k tomu, že děti se zdravotním postižením jsou v zařízeních ústavní péče nadměrně zastoupeny, jsou zbavovány osobní svobody z důvodů souvisejících s jejich handicapem a s větší pravděpodobností jim hrozí, že budou vystaveny vykořisťování, násilí, zneužívání, mučení a jiným formám špatného zacházení; vzhledem k tomu, že 50–75 % dětí, které přicházejí do styku s justicí, již trpí nějakou formou duševní poruchy, je s nimi špatně zacházeno nebo jsou zanedbávány; vzhledem k tomu, že zbavení osobní svobody obvykle vyvolává nebo zhoršuje duševní a kognitivní zdravotní potíže;
- AM. vzhledem k tomu, že děti se zdravotním postižením mají zvláštní práva a potřeby, neměly by být umísťovány v izolovaných střediscích a měly by pro ně být zajištěny podmínky k nezávislé existenci s pomocí třetích stran, jako jsou osobní pečovatelé;
- AN. vzhledem k tomu, že podle globální studie OSN jsou v zadržovacích zařízeních nadměrně zastoupeny děti, které pocházejí z ekonomicky slabého či přistěhovaleckého prostředí, děti se zdravotním postižením nebo děti, které náležejí ke komunitě LGBTIQ+;

AO. vzhledem k tomu, že podle globální studie OSN jsou děti rovněž zatýkány a zadržovány na základě náboženského vyznání, etnického původu, kmenové identity nebo místa původu; vzhledem k tomu, že bylo zdokumentováno, že v některých zemích jsou děti zbavovány osobní svobody, např. formou nucených sňatků, únosů a nucených odvodů do milicí a zločineckých skupin, rovněž na základě etnického a náboženského napětí a společenských předsudků vůči náboženským menšinám a menšinám vyznávajícím určité přesvědčení; vzhledem k tomu, že ozbrojené skupiny a teroristické organizace i některé státy se zaměřují na děti z náboženských a etnických menšin a že unesly tisíce žen, dívek a chlapců a na mnoha z nich se dopouštějí systematického sexuálního násilí a znásilňování a nutí je k sňatkům a potratům;

AP. vzhledem k tomu, že v některých tradicích jsou dívky mimořádně ohroženy tím, že na nich budou spáchány zločiny ze cti, bývají zbavovány osobní svobody a stávají se oběťmi „vražd ze cti“; vzhledem k tomu, že 12 milionů dívek bývá provádáno před dosažením 18 let; vzhledem k tomu, že nucený sňatek je další formou zbavení osobní svobody, a to bez ohledu na věk a na to, jaký věk vnitrostátní právní předpisy stanovují pro dosažení zletlosti; vzhledem k tomu, že k dětem zbaveným osobní svobody patří i děti LGBTQ+ v domácím vězení, které rodiny nutí podstupovat konverzní terapie;

AQ. vzhledem k tomu, že podle UNICEF bylo od března 2020 do října 2021 propuštěno na svobodu více než 45 000 dětí v nejméně 84 zemích v rámci opatření proti nákaze onemocněním COVID-19, což dokazuje, že ukončení zajišťovací vazby je možné a že země, které zajišťovací vazbu nepoužívají, jsou lépe připraveny na řešení některých problémů během mimořádných situací ohrožujících veřejné zdraví;

AR. vzhledem k tomu, že EU již hraje přední úlohu v ochraně a podpoře dětí po celém světě tím, že zlepšuje přístup ke vzdělávání, službám a zdravotní péči a chrání děti před všemi formami násilí, špatného zacházení a zanedbávání, a to i v humanitárním kontextu;

1. připomíná, že dětství je etapou života, během níž jedinci rozvíjejí svou osobnost, emocionální vztahy k druhým osobám, sociální a vzdělávací dovednosti a sociální kompetence, a zdůrazňuje proto, že zbavení osobní svobody dětí rovněž připravuje o dětství a budoucnost; zdůrazňuje právo dětí na vzdělání a jako nejlepší způsob, jak pro ně zaručit přístup ke vzdělání a volnočasovým aktivitám, což je nejlepší způsob, jak zmírnit chudobu a zajistit dětem i jejich rodinám a komunitám lepší budoucnost; vyzývá příslušné orgány, aby zajistily, aby bylo toto právo plně uplatňováno;

2. připomíná, že Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením definoval umístění do ústavní péče jako jednu z forem svévolného zbavení osobní svobody; uznává, že ačkoli neexistuje žádná celosvětově uznávaná definice „ústavů“, jsou ústavy pro vývoj dětí a jejich psychosociální vazby ze své podstaty nevyhnutelně škodlivé např. v důsledku depersonalizace, pevné rutiny, nedostatku osobní podpory nebo individuálního zacházení a nemožnosti chovanců řídit své životy a rozhodovat o věcech, které se jich týkají;

3. zdůrazňuje, že zbavení osobní svobody může být považováno za jednu z forem mučení a krutého, nelidského či ponižujícího zacházení či trestání dětí, které je v rozporu s mezinárodním právem, je výslovně zakázáno v čl. 37 písm. a) Úmluvy o právech dítěte a může mít za následek porušení práva dítěte na život, zachování života a rozvoj zakotveného v článku 6 této Úmluvy; naléhavě vyzývá, aby vnitrostátní právní rámce zcela zakázaly a trestaly všechny formy mučení a krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání; žádá, aby byly zrušeny všechny právní předpisy a praxe, které stále umožňují dětem doživotně uvěznit a tělesně trestat, a to navzdory absolutnímu zákazu těchto trestů v čl. 37 písm. a) Úmluvy o právech dítěte; připomíná, že vynesení trestu smrti nad osobou, která byla v době spáchání trestného činu dítětem, je zakázáno mezinárodním právem v oblasti lidských práv; naléhavě žádá, aby vnitrostátní právní rámce zcela zakázaly trest smrti pro nezletilé pachatele;

4. připomíná, že děti mladší 18 let by za žádných okolností neměly být verbovány ozbrojenými skupinami nebo osobami, které mají na tyto skupiny vazby, ani se účastnit nepřátelských akcí;

5. konstatuje, že podle organizace UNICEF opatření proti šíření COVID-19 ukázala, že státy dokážou jednat rychle, pokud pro to existují jasné a přesvědčivé důvody (v tomto případě mimořádná situace ohrožující veřejné zdraví), aby chránily ohrožené skupiny obyvatelstva, jako jsou např. osoby ve stísněných prostorách, a že výhradně na děti může být uplatněn odklon v trestním řízení a další opatření, která nabízejí alternativní řešení k detenčním zařízením; žádá, aby rodiče, rodiny nebo pečovatelé měli lepší možnosti k návštěvám a kontaktům s dětmi, pokud to je v nejlepším zájmu dítěte;

6. vyjadřuje politování nad zadržováním dětí; domnívá se, že mezinárodní společenství by mělo důrazněji usilovat o ukončení zadržování dětí do roku 2030, a to používáním a výslovným uznáním odklonu trestního řízení v právním řádu, a mělo by prozkoumat nevazební alternativy a opatření restorativní justice, neboť existují nezvratné důkazy o tom, že zbavení osobní svobody je pro děti škodlivé a je nadužíváno;

7. zdůrazňuje, že osoby nebo organizace, které dítě instruovaly nebo vycvičily ke spáchání trestného činu, musí být potrestány a pohnány k odpovědnosti podle způsobené škody;

8. zdůrazňuje, že jak vyžaduje mezinárodní právo, zbavení dítěte osobní svobody by nikdy nemělo být považováno za prostředek k dosažení rehabilitace nebo opětovného začlenění do společnosti; vyzývá proto Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), aby vybízely partnery ze třetích zemí, aby se řídili doporučením globální studie OSN o minimálním věku trestní odpovědnosti; naléhavě vyzývá třetí země, aby nesnižovaly minimální věk trestní odpovědnosti a dekriminlizovaly vážné termíny, jako je „nemorální“ nebo „rušivé“ chování dětí;

9. konstatuje, že schází komplexní, aktualizované a rozčleněné údaje o počtu dětí, které jsou v současnosti po světě zbaveny osobní svobody, zejména v souvislosti s migrací, pobytem v ústavní péči, z důvodů národní bezpečnosti nebo v rámci ozbrojených konfliktů; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit a spravovat mezinárodní databázi, která by tyto údaje shromažďovala; zdůrazňuje, že v případě potřeby by tyto číselné údaje měly být rozděleny podle kategorie trestné činnosti a důvodů, pro které byla osoba zbavena svobody;

10. vyzývá k vytvoření účinného systému nezávislého monitorování všech míst, kde jsou děti zadržovány, a k zajištění toho, aby výsledky monitorovacích návštěv byly veřejně dostupné; zdůrazňuje klíčovou úlohu novinářů a nevládních organizací při poskytování informací o počtu a situaci dětí zbavených osobní svobody, zejména v případě zemí, v nichž probíhá konflikt nebo kde je spolupráce s vládami v této otázce obtížná nebo nemožná;

11. vyzývá proto orgány EU a členské státy, aby převzaly iniciativu a spustily celosvětovou kampaň za snížení počtu zadržovaných dětí, například vytvořením kontrolního mechanismu OSN, který zajistí úplné provádění doporučení uvedených v globální studii OSN, což může přispět ke skutečnému propuštění těchto dětí; vyzývá Komisi a ESVČ, aby aktivně podporovaly, a to i finančními prostředky, je-li to vhodné, iniciativy orgánů partnerských třetích zemí a místních organizací s cílem systematickým a uceleným způsobem řešit základní příčiny, které vedou ke zbavení osobní svobody;

12. vítá Strategii EU pro práva dítěte vytvořenou Komisí v roce 2022 jako prostředek k posílení postavení Unie coby klíčového celosvětového aktéra, zlepšení kapacit v oblasti ochrany dítěte v rámci unijních delegací určením kontaktních míst pro mládež a zajištění ochrany a naplňování práv dítěte prostřednictvím vnější politiky EU ve všech kontextech; žádá Komisi, aby poskytla další podrobnosti a aktualizované informace o úloze a činnostech delegací EU s cílem zlepšit komunikaci s veřejností, zvýšit účinnost jejich úlohy a posílit jejich mandát, a to i pokud možno prostřednictvím nástrojů parlamentní diplomacie (např. pomocí oficiálních pracovních cest Parlamentu);

13. připomíná důležitost toho, aby EU a členské státy podporovaly posilování regionálních systémů pro lidská práva, a to i prostřednictvím finanční pomoci a výměny zkušeností napříč regiony; je pevně přesvědčen, že tyto regionální systémy musí sehrát úlohu při řešení situace dětí zbavených osobní svobody a že se musí doplňovat se systémem OSN v oblasti lidských práv;

14. vyzývá Komisi a ESVČ, aby zavedly komplexní politiku deinstitucionalizace tím, že podpoří orgány třetích zemí a místní organizace při vypracovávání vnitrostátních akčních plánů s konkrétními opatřeními a jasným harmonogramem, které budou zaměřeny na snížení počtu dětí zbavených osobní svobody a na upřednostnění nevazebních řešení a rodinných zařízení před možností zadržení; žádá Komisi a ESVČ, aby byly připraveny poskytovat podporu organizacím ze třetích zemí a místním organizacím zapojeným do procesu deinstitucionalizace;

15. připomíná, že EU se ve své vnější činnosti v rámci Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI), Nástroje předvstupní pomoci (NPP III), Akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 a globálního rozměru Strategie EU pro práva dítěte na období 2021–2024 zavázala podporovat přechod od ústavní k rodinné a komunitní péči; naléhavě vyzývá orgány EU, aby nefinancovaly ty instituce, a to ani jejich rekonstrukci, výstavbu nebo renovaci, pokud se nezapojily do procesu deinstitucionalizace;

16. zdůrazňuje, že některé kandidátské země EU stále provozují uzavřené ústavy pro osoby, mimo jiné i pro děti se zdravotním postižením; znovu vyzývá kandidátské země EU k dalšímu pokroku s cílem zajistit dodržování práv osob se zdravotním postižením a důstojné životní podmínky pro tyto osoby, včetně dětí;

17. vyzývá k přijetí unijního seznamu prioritních zemí, který by mohl zahrnovat oblasti konfliktu, okupovaná území, oblasti zvýšeného vysídlování nebo země, v nichž jsou přítomny ozbrojené skupiny nebo teroristické organizace, a mimo jiné by ESVČ, Komise a členské státy měly zintenzivnit svou činnost na podporu dětí zbavených osobní svobody a spolupracovat s místními orgány na zavádění nebo zlepšování mechanismů ochrany a zvláštních právních předpisů zaměřených na ochranu dětí; trvá na tom, že tento seznam by měla vypracovat ESVČ v úzké spolupráci se zúčastněnými stranami a Parlamentem a každoročně jej aktualizovat; vyzývá místopředsedu Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby předkládal veřejnou výroční zprávu o opatřeních prováděných v prioritních zemích;

18. důrazně odsuzuje převaděčství a vykořisťování osob, včetně dětí;

19. vybízí velvyslanectví členských států a delegace EU, aby zajistily zapojení organizací občanské společnosti, vedoucích představitelů místních komunit a osobností z náboženských kruhů do diskuzí s orgány o odstranění škodlivých praktik páchaných na dětech, jako jsou nucené sňatky nebo zbavení osobní svobody na základě víry a náboženství, a aby aktivně přispívaly k odstraňování takových praktik, kdykoli k nim dojde; uznává, že o některých zemích je známo, že ke zbavení osobní svobody v nich dochází na základě etnických, náboženských a genderových stereotypů;

20. připomíná, že bez ohledu na podmínky, v nichž jsou děti drženy, studie ukazují, že jejich zadržování má dalekosáhlý a negativní dopad na zdraví a jejich fyzický, emoční a mentální vývoj, a že k tomuto negativnímu vlivu může dojít i v případě relativně krátké doby trvání tohoto stavu; požaduje, aby byly přiděleny odpovídající zdroje a aby byl zaujat přístup, který bude zohledňovat utrpená traumata, věk a pohlaví obětí a který bude zaměřený na děti, s cílem zmírnit zvýšená rizika pro zranitelné skupiny, včetně dětí se zdravotním postižením a dětí z domorodých, etnických a menšinových komunit; zdůrazňuje, že existence zdravotního postižení nemůže nikdy ospravedlnit zbavení osobní svobody;

21. naléhavě vyzývá k ukončení diskriminace dětí se zdravotním postižením ve všech právních předpisech, politikách a postupech, které se týkají osobní svobody; vyzývá delegace EU, aby podporovaly orgány třetích zemí v začleňování práv a potřeb dětí se zdravotním postižením do všech oblastí práva a politiky, které se přímo nebo nepřímo týkají předcházení protiprávnímu a svévolnému zadržování a jeho odstraňování, a aby zajistily plnou a skutečnou účast dětí se zdravotním postižením na všech rozhodovacích procesech, včetně všech fází tvorby politiky zaměřené na ukončení praxe, která spočívá ve zbavování dětí osobní svobody; podporuje osvětové kampaně a vzdělávací programy, zejména pro tvůrce politik, veřejné činitele, poskytovatele služeb a zástupce sdělovacích prostředků, týkající se práva na svobodu a bezpečnost dětí se zdravotním postižením, včetně boje proti stereotypům, předsudkům a škodlivým praktikám, a k těmto iniciativám vybízí;

22. znovu vyzývá Komisi, ESVČ a členské státy EU, aby podporovaly orgány třetích zemí při zajišťování toho, aby všechny děti mohly požívat svého práva na základní vzdělání, a aby podnikly kroky k zajištění dostupnosti středoškolského vzdělávání a přístupu k němu; trvá tudíž na tom, aby děti zbavené osobní svobody byly náležitě začleněny; zdůrazňuje, že veškeré vzdělávání a školní materiál musí splňovat normy UNESCO v oblasti vzdělávání; dále vyzývá Komisi, ESVČ a členské státy, aby podporovaly orgány třetích zemí v tvorbě a zavádění digitálních metod výuky a učení a aby usnadnily přístup k internetu pro všechny děti;

23. vyzývá k větší informovanosti a kontrole online obsahu, který zahrnuje děti a k němuž mají přístup nebo jej vytvářejí děti; konstatuje, že hrozby vyplývající z rozvoje digitalizace a nedostatečné náležité kontroly často vedou ke zneužívání nezletilých osob, které jsou tak vystaveny ohrožení života nebo zdraví, a dokonce i ztrátě osobní svobody;

24. zdůrazňuje, že v boji proti základním příčinám toho, kdy jsou děti zbaveny osobní svobody, musí státy investovat značné prostředky do snižování nerovností a pomoci rodinám, aby jim umožnily podporovat tělesný, duševní, duchovní, mravní a společenský rozvoj dětí; naléhavě vyzývá k přijetí opatření k sociální ochraně všech dětí;

25. odsuzuje všechny formy trestů, které vedou ke zbavení osobní svobody dětí na základě jejich sexuální orientace nebo genderové identity, pokud podstoupily přerušení těhotenství nebo měly konsensuální a nevykořisťující sexuální styk s dospívajícími podobného věku, jakož i ke zbavení svobody v důsledku zneužívání na základě cti; naléhavě vyzývá Komisi a ESVČ, aby podpořily příslušné agentury OSN a místní subjekty občanské společnosti jednající s orgány třetích zemí s cílem řešit případy všech právních předpisů, které jsou diskriminační vůči mladistvým na základě jejich sexuální orientace a genderové identity, a zdůrazňuje, že v zařízeních, kde jsou děti zadržovány, musí být zaručena náležitá péče a ochrana před všemi formami diskriminace, násilí a pohlavního vykořisťování;

26. odsuzuje jakoukoli formu trestu, který vede ke zbavení osobní svobody na základě náboženského vyznání, etnického původu nebo kmenové identity; zdůrazňuje, že právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání zahrnuje svobodu volby, v co věřit či nevěřit, a svobodu zakládat, dodržovat, měnit nebo opouštět náboženské vyznání nebo přesvědčení bez jakýchkoli omezení;

27. zdůrazňuje, že ve vazbě se nachází nadměrný počet chlapců a že je toto nutné řešit všemi možnými prostředky, mimo jiné podporou odklonu ve všech fázích trestního řízení a poměrným uplatňováním takových opatření na chlapce i dívky, která budou alternativou k vazbě; domnívá se, že je naléhavě nutné začlenit do systémů soudnictví ve věcech mládeže genderový rozměr a řešit rozdíly mezi pohlavími v přístupu ke službám tohoto odvětví justice;

28. konstatuje, že značný rozdíl mezi ženami a muži, který se týká zadržovaných dětí, rovněž reaguje na konkrétní a někdy i neviditelné formy útlaču a odpírání práv a svobod ženám a dívkám, včetně konkrétních forem násilí, jako jsou mimo jiné vraždy ze cti a nucené sňatky; vyzývá Komisi, aby prozkoumala další opatření k řešení těchto konkrétních forem násilí v souvislosti s přezkumem Akčního plánu EU pro rovnost žen a mužů III v polovině období, včetně inovativních perspektiv v rámci politických dialogů a dialogů o lidských právech se třetími zeměmi;

29. vyzývá EU a členské státy, aby podporovaly třetí země při poskytování specializované odborné přípravy příslušným orgánům, včetně soudců, v oblasti práv a potřeb dětí;

30. konstatuje, že dívky žijící na ulici jsou obzvláště zranitelné, neboť jsou často zatčeny a zadržovány na základě obvinění souvisejících s prostitucí, a že studie o zatýkání dívek ukazují, že na rozdíl od chlapců je mnohem pravděpodobnější, že budou zatčeny za činy, které jsou trestné jen v případě spáchání nezletilými; odsuzuje skutečnost, že v zemích, kde je přerušování těhotenství kriminalizováno, hrozí dívkám zadržení pouze kvůli jejich rozhodnutí takový krok učinit; odsuzuje skutečnost, že pokud jsou dívky zbaveny svobody, jsou zároveň obzvláště vystaveny sexuálnímu obtěžování a mimo jiné i dalším formám genderově podmíněného násilí;

31. konstatuje, že v několika zemích je u mladých osob LGBTIQ+ pravděpodobnější, že budou zatčeny a zadržovány za činy trestné jen v případě spáchání nezletilou osobou a jiné nenásilné trestné činy, a že jsou často drženy v genderově nevhodných vazebních zařízeních a jsou obzvláště zranitelné vůči násilí;

32. zdůrazňuje, že je třeba dekriminalizovat činy, které jsou trestné jen v případě spáchání nezletilou osobou;

33. vyzývá Komisi a ESVČ, aby vybízely partnerské třetí země k ratifikaci Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a ke zřízení nezávislých a účinných státních preventivních mechanismů se zvláštní kompetencí provádět návštěvy na místech, kde jsou nebo mohou být děti zbavené osobní svobody; vítá skutečnost, že Úmluva o právech dítěte je nejvíce ratifikovanou úmluvou o lidských právech, a naléhavě vyzývá k její úplné a všeobecné ratifikaci; naléhavě vyzývá všechny země, aby ratifikovaly třetí Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte zavádějící postup předkládání oznámení, který dětem umožní domáhat se nápravy za porušení jejich práv;

34. vyzývá k intenzivnější činnosti ve prospěch pohřešovaných nebo unesených dětí prostřednictvím výměny informací na regionální a mezinárodní úrovni a společného úsilí o navrácení dětí jejich rodičům nebo zákonným zástupcům;

35. připomíná, že veřejné politiky jsou účinné pouze tehdy, jsou-li navrženy na základě úplných, včasných a důvěryhodných údajů; vybízí EU a její členské státy, aby orgánům třetích zemí navrhly individuálně přizpůsobenou podporu a metodologickou pomoc při shromažďování údajů, včetně technických prostředků a právních rámců, s cílem usnadnit sdílení údajů mezi státními orgány i s příslušnými nestátními aktéry (například mezinárodními organizacemi); zdůrazňuje, že je třeba systematicky shromažďovat rozčleněné údaje, aby bylo možné porozumět tomu, jaké cesty vedou k zadržování chlapců a dívek, a to ve všech situacích, kdy jde o zbavení dětí osobní svobody;

36. vyjadřuje politování nad tím, že od přijetí obecných zásad EU v oblasti prosazování a ochrany práv dítěte v roce 2017 neprovedla ESVČ žádný jejich přezkum; domnívá se, že je naléhavě nutné provést posouzení dopadu toho, jak delegace EU naplňují tyto zásady ve třetích zemích;

37. vyzývá Komisi a ESVČ, aby systematicky začleňovaly práva dětí do politického dialogu s partnerskými zeměmi, jak se to již provádí v rámci přístupových jednání a procesu stabilizace a přidružení;

Postavení dětí při výkonu spravedlnosti

38. vyzývá ESVČ a Komisi, aby ve všech svých programech spolupráce v oblasti právního státu a budování kapacit v soudnictví navrhly zvláštní kapitolu zaměřenou na podporu orgánů třetích zemí při zavádění účinného soudnictví ve věcech mládeže, což by zahrnovalo uplatňování odklonu od samého počátku a ve všech fázích trestního řízení, zachování nebo zvýšení věku trestní odpovědnosti v souladu s doporučením globální studie OSN, dekriminizaci činů, které jsou trestné jen při spáchání nezletilou osobou, zajištění poskytování informací, které bude vstřícné k dětem, a mechanismů účasti dětí a zvážení způsobů, jak zkrátit délku vazby na minimum, pokud se ukáže jako nevyhnutelná;

39. vyzývá k intenzivnějšímu úsilí o zajištění toho, aby všechny zadržované děti mohly požívat práv zakotvených v Úmluvě OSN o právech dítěte a aby s nimi bylo zacházeno lidsky a byla respektována jejich důstojnost coby lidských bytostí; vyzývá k zákazu fyzického a psychického násilí jako prostředku vynucování si kázně v podmínkách zadržení;

40. vyzývá ESVČ a Komisi, aby společně s partnerskými třetími zeměmi dále rozvíjely vzdělávací programy pro zaměstnance v soudnictví a donucovacích orgánech s cílem vytvořit takové postupy a řízení, které budou vstřícné k dětem, a aby určily, jak nejlépe získat názory dětí, neboť ty mají nárok účastnit se rozhodnutí vedoucích ke zbavení jejich osobní svobody a odvolat se proti nim; vyzdvihuje proto právo všech dětí na přístup k bezplatné právní pomoci, zastoupení a službám, včetně přístupu k psychologické podpoře a podpoře duševního zdraví, odborníkům na ochranu dětí a důvěryhodným právníkům, kteří mohou pozitivně ovlivnit zkušenost dítěte se soudnictvím, jakož i výsledek celého případu;

Děti a jejich primární pečující osoby

41. zdůrazňuje, že státy by se měly v největší možné míře vyvarovat zadržování primárních pečujících osob o velmi malé děti, a pokud tak neučiní, vytvořit ve věznicích „jednotky pro rodiče s dětmi“, které budou vstřícné k dětem, a zavést speciální opatření pro prenatální, perinatální a postnatální péči a léčbu a zároveň usilovat o propuštění dětí spolu s jejich rodiči; připomíná, že je třeba přijmout nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti, důstojnosti a rozvoje každého dítěte žijícího s rodičem ve věznici a že je nutné v každém okamžiku zabezpečit ochranu před násilím, traumaty a škodlivými situacemi;

42. připomíná doporučení Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, které se vyslovilo za usnadnění využívání alternativ k zadržení, pokud jde o těhotné dívky a mladé matky, aby se předešlo situacím, kdy děti žijí v podmínkách omezení osobní svobody;

43. zdůrazňuje, že orgány by měly začlenit ohled na zájem dítěte do všech rozhodovacích procesů, v jejichž důsledku by zadržení rodiče mohlo vést ke zbavení osobní svobody dítěte, což zahrnuje rozhodnutí v přípravném řízení, rozhodnutí o uložení trestu a jakýkoli další druh rozhodnutí o tom, zda a jak dlouho má dítě žít s primární pečující osobou ve věznici;

44. vyzývá partnerské země, aby přijaly právní předpisy, které podpoří a upřednostní řešení, která budou alternativou k zadržení rodičů nezaopatřených dětí a aby při přijímání rozhodnutí o vazbě ve fázi přípravného řízení a trestu podporovaly soudní vyhodnocení každého jednotlivého případu na základě kritérií nezbytnosti, vhodnosti a přiměřenosti;

45. vyzývá Komisi a ESVČ, aby podporovaly partnerské země při vytváření rehabilitačních programů pro primární pečující osoby ve věznicích, které by měly zahrnovat mechanismy ochrany dítěte k předcházení stigmatizaci, a aby podporovaly navazování spolupráce a koordinace mezi příslušnými veřejnými orgány a organizacemi občanské společnosti v zájmu opětovného začlenění dětí do společnosti poté, co opustí vazební zařízení;

Migrující děti

46. připomíná, že dětské migranti by zpravidla neměli být zadržováni, ale měli by být umístěni do ubytovacích středisek se zvláštními zařízeními pro nezletilé, včetně případného umístění v komunitních zařízeních, v nichž nedochází k fyzickému zadržování; zdůrazňuje, že státy by měly zavést vhodné záruky na ochranu všech migrujících dětí, které se nacházejí na jejich území, a to i přijetím opatření k zajištění jejich bezpečného a vhodného ubytování, jakož i nezbytných podpůrných služeb k naplnění jejich nejlepších zájmů a dobrých životních podmínek;

47. vyjadřuje znepokojení nad rostoucím počtem zemí, které zadržují migranty, žadatele o azyl a uprchlíky, mimo jiné děti, v různých dočasných nebo trvalých podmínkách, jako je vězeňské ubytování nebo jiná zařízení určená pro účely vymáhání práva, nebo v jiných dočasných či stálých zařízeních, která tyto osoby nemohou opustit nebo je mohou opustit pouze v určitém časovém úseku a za určitých podmínek a která nesplňují minimální bezpečnostní a hygienické standardy; zdůrazňuje, že podmínky přijímání musí být přizpůsobeny specifické situaci nezletilých osob a jejich zvláštním potřebám při přijetí, ať už bez doprovodu, nebo s jejich rodinami, s přihlédnutím k jejich bezpečnosti, a to i proti sexuálnímu a genderově podmíněnému násilí, fyzické a emocionální péči, a musí podporovat jejich celkový rozvoj;

48. vyjadřuje politování nad případy, kdy jsou děti odděleny od svých rodičů a zákonných zástupců nebo jsou umístovány v zařízeních daleko od nich, což jen prohlubuje traumata z migrace, zvyšuje pocit ohrožení a nejistoty a má negativní dopad na rozvoj dětí odloučených od rodiny; zdůrazňuje, že rozdělování rodin a zadržování přistěhovalců v detenčních centrech není nikdy v nejlepším zájmu dětí; zdůrazňuje, že zadržování rodin a dětí, ať už s doprovodem nebo bez doprovodu, odloučených od rodiny nebo zadržovaných společně s rodinou, není nikdy v jejich nejlepším zájmu a jedná se vždy o porušení jejich práv;

49. domnívá se, že dětem bez doprovodu by měla být poskytována alternativní péče a ubytování v souladu s pokyny OSN pro alternativní péči o děti a že státy by měly dětem uprchlíků umožnit azylové řízení a poskytnout jim odpovídající ochranu a humanitární pomoc, včetně sloučení rodiny, vzdělávání a zdravotní péče;

50. domnívá se, že je třeba nalézt bezpečné a legální cesty a nevazební a komunitní řešení s cílem zastavit zadržování dětských migrantů a jejich rodin; domnívá se, že otázka, zda je dítě zbaveno osobní svobody, nezávisí na názvu nebo klasifikaci, kterou stát přidělil instituci, v níž je dítě zadržováno, ale na tom, zda skutečná povaha a přísnost uložených omezení představuje zbavení osobní svobody; žádá, aby v migračních záležitostech došlo k přijetí takových postupů identifikace a postupů předání, které budou zohledňovat děti; v této souvislosti vyzývá členské státy EU, aby šly příkladem a podporovaly tranzitní i cílové země v tom, aby tuto praxi ukončily;

51. zdůrazňuje, že rodiny s dětmi nemohou být vyhoštěny do zemí, kde existuje vysoké riziko nucených sňatků;

52. zdůrazňuje, že zadržování nebo kriminalizace nezletilých osob z důvodů souvisejících s přistěhovalectvím není nikdy v nejlepším zájmu dítěte; připomíná, že stát má povinnost vždy chránit a respektovat práva a nejlepší zájmy dítěte bez ohledu na jeho migrační status nebo status jeho rodičů, a to tak, že zajistí dostupnost a přístupnost schůdných alternativ k zadržení v nevazebním prostředí, podpoří komunitní péči, která zajistí přístup ke vzdělání a zdravotní péči a bude respektovat právo dětí na rodinný život a celistvost rodiny, a že budou usilovat o omezení praxe zadržování dětí v souvislosti s mezinárodní migrací;

53. se znepokojením konstatuje, že se vyskytují případy, kdy je s migrujícími dětmi zacházeno jako s dospělými migranty a že jsou zbavovány osobní svobody z důvodu chybějícího rodného listu a nemožnosti určit jejich věk; vyzývá partnerské země, aby zajistily rychlé komplexní posouzení vývoje dítěte, které k němu bude vstřícné, bude zohledňovat jeho pohlaví a bude prováděné specializovanými pediatrickými pracovníky a dalšími zdravotnickými pracovníky, proti jejichž rozhodnutím by mělo být možné se odvolat s plnými právními zárukami;

Děti zasažené konflikty

54. konstatuje, že v roce 2022 žilo v oblasti konfliktu více než jedno ze šesti dětí; připomíná, že děti zadržené v souvislosti s okupací nebo ozbrojeným konfliktem musí být především považovány za oběti a nikdy nesmí být zadržovány ani trestány pouze za to, že jsou členy ozbrojených sil nebo skupin; zdůrazňuje, že je třeba rozvinout náležitou duševní a psychosociální péči a vzdělávání, které dětem umožní znovu se začlenit do komunit a najít své místo ve společnosti po ukončení konfliktu, což představuje prostředek k prevenci a přerušení přenášení násilí na další generaci a k zamezení podkopávání mírotvorného úsilí; upozorňuje na to, že je třeba podporovat rovný přístup k pomoci při opětovném začlenění a rehabilitaci pro chlapce i dívky, kteří byli dříve spojeni s ozbrojenými silami a skupinami, a zajistit jejich sloučení s rodinami; zdůrazňuje, že osoby a organizace odpovědné za zbavení dětí osobní svobody a základních práv musí být pohnány k odpovědnosti;

55. zdůrazňuje, že je důležité odsoudit ozbrojené skupiny a teroristické organizace, které využívají děti ke sledování svých cílů;

56. vítá nový soubor společných priorit EU a OSN na období 2022–2027 a společný závazek zahrnout děti postižené ozbrojeným konfliktem mezi průřezové priority; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit cesty pro opětovné začlenění a odškodnění dětí, jejichž práva byla porušena, a že program OSN týkající se dětí a ozbrojených konfliktů musí být zahrnut do veškeré vnější činnosti EU;

57. vyzývá Komisi a místopředsedu Komise, vysokého představitele, aby zintenzivnili úsilí o prevenci a ukončení závažného porušování práv dětí postižených zbavením svobody v ozbrojených konfliktech, včetně brutálního útaku, nucené deportace, oddělení od rodiny a adopce, neboť to představuje zločiny proti lidskosti a vytváří vážné riziko genocidy; zdůrazňuje, že je důležité prosazovat agendu týkající se dětí a ozbrojených konfliktů v rámci vnější činnosti EU, boje proti terorismu a bezpečnostní politiky se zaměřením zejména na území a země, kde působí ozbrojené skupiny a teroristické organizace, a začlenit tuto agendu do operací společné bezpečnostní a obranné politiky, reforem bezpečnostního sektoru a mediace; vyzývá EU a členské státy, aby společně s mezinárodním společenstvím přijaly naléhavá opatření s cílem usnadnit návrat dětí, které byly násilně deportovány, odděleny od svých rodin nebo byly nuceny osvojeny, do země jejich původu;

58. vyzývá EU a její členské státy, aby v souladu s Úmluvou OSN o zabránění a trestání zločinu genocidia přijaly veškerá nezbytná opatření k ukončení těchto ukrutností a vyvodily odpovědnost za tyto zločiny, a to i prostřednictvím mezinárodních mechanismů odpovědnosti;

59. bere na vědomí zjištění poslední zprávy generálního tajemníka OSN o dětech a ozbrojených konfliktech, která dokládá, jak je zadržování dětí v mnoha zemích nadále používáno jako politická zbraň; vítá zařazení ruských ozbrojených sil na každoroční seznam stran konfliktů, které se dopustily závažného porušení práv dětí;

60. trvá na tom, že osoby odpovědné za závažné porušování lidských práv, včetně válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, musí být pohnány k odpovědnosti; vítá globální režim sankcí EU v oblasti lidských práv (unijní akt Magnitský) a vyzývá v tomto ohledu k rozšíření unijního sankčního seznamu, zejména tak, aby zahrnoval všechny subjekty a osoby, u nichž bylo zjištěno, že byly odpovědné za přípravu a organizaci nucených deportací a nucených adopcí dětí;

61. zdůrazňuje, že děti spojené se skupinami označenými jako teroristické nebo násilně extremistické jsou oběťmi, nikoli pachateli; připomíná, že státy nesou odpovědnost za své dětské státní příslušníky zadržené v zahraničí; vyzývá dotčené členské státy EU, aby zajistily ochranu a repatriaci dětí, které jsou státními příslušníky těchto států a které jsou uvězněny nebo zadržovány ve třetích zemích; vyjadřuje politování nad tím, že podle globální studie OSN některé ozbrojené síly a skupiny zadržují děti jako trest nebo je drží jako rukojmí;

62. vyzývá evropské země, aby zavedly reintegrační programy pro děti, které jsou státními příslušníky EU a které se narodily v táborech pro bojovníky nebo vězeňských táborech;

63. domnívá se, že státy by měly výslovně vyloučit děti z působnosti svých právních předpisů upravujících boj proti terorismu a protiteroristickou bezpečnost a zajistit, aby případy dětí podezřelých ze zločinů proti národní bezpečnosti řešily soudy pro mladistvé;

64. odsuzuje hrůzné činy zpravodajských služeb a bezpečnostních sil, včetně zadržování dětí, a dále mučení, znásilňování a další sexuální násilí vůči protestujícím z řad dětí ve vazbě, které mají za cíl tyto děti potrestat, ponížit a odradit od účasti na celostátních protestech;

o
o o

65. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.